

POSLOVNO POROČILO ZA DECEMBER 1967

Realizacija je v mesecu decembru na zadovoljivi višini. Tako se razmeroma ugodno zaključuje leto, čeprav v začetku ni kazalo, da bo mogoče uresničiti razmeroma visoko postavljene plane proizvodnje in realizacije. Notranje tržišče se sicer umirja, kot smo predvideli, zato pa je bil izvoz precej večji kot v prejšnjih mesecih, tako, da je nadomestil zmanjšano povpraševanje na domačem trgu.

Tudi celoletni rezultati poslovnega uspeha so v primerjavi z letom 1966 zelo ugodni. Dokončne podatke bomo dobili šele, ko bo izdelan zaključni račun za leto 1967. Iz dosedaj znanih podatkov se kaže naslednja slika poslovanja.

Realizacija — vnovčena znaša 29,6 milijonov N din, kar je 12 % več kot v l. 1966 in enako kot v l. 1964. Proizvodnja je za 19 % večja kot v letu 1966. Produktivnost pa je porasla za 6 %. V izvozu smo dosegli 1920.000 \$, kar je samo 73 % od vsote, dosežene v letu 1966, vendar je izvoz na konvertibilno področje v letu 1967

za 18 % večji, kot je bil v predhodnem. Pri vsem tem pa smo skupne zaloge zmanjšali za 5 %, zaloge finalnih izdelkov pa celo za 15 %.

Razlika v porastu realizacije in proizvodnje je posledica povečanja neplačanih računov kupcev, ki so porasli za 1 milijon N din ali za 25 %. To dejstvo vpliva predvsem na naša obratna sredstva, ki so s tem vezana na kupce, namesto, da bi z njimi poravnali obveznosti do dobaviteljev.

Za svoj uspeh lahko štejemo tudi dejstvo, da se kljub vsemu naše obveznosti do dobaviteljev niso povečale — ostale so na ravni iz leta 1966.

Vse te številke pa seveda še ničesar ne povedo o samem finančnem rezultatu, ki bo znan šele iz zaključnega računa — bilance. Vendar pa lahko rečemo vsaj to, da ne bo slabši od preteklega leta.

Podrobnejše poročilo in analizo poslovanja v preteklem letu bomo podali v prihodnji številki našega lista.

Branko Prhne

Stanko Korenjak:

BESEDA MLADIH

Med pobudniki za izdajo tovarniškega glasila je bil tudi mladinski aktiv našega kolektiva. Toda do sedaj ni bilo zaslediti nobenega članka, ki bi obravnaval delo aktiva ali pa problematiko mladega človeka. Ker pa je 13. X. 1967 bila letna konferenca našega aktiva, ki je nazivala široko problematiko mladih ljudi in zaradi že omenjenega molka, sem se odločil, da napišem ta članek. Mogoče komu ne bo najbolj všeč, ker besede niso vedno najbolj stilno izbrane in tudi idejno ne najboljše. Tem v zadoščenje — sebi v zagovor, srbski rek: »Tko će bolje, široko mu polje!«

Pogled na naše delo

Mladinski sekretariat, ki je bil izvoljen na lanske konferenci, si je zadal sorazmerno širok program dela. Na prvo mesto je bilo postavljeno vprašanje vajencev ali bolje povedano — zasledovati njihov učni uspeh, zanimati se za odnose na relaciji mojster — pomočnik — vajenec ter skrbeti, da se izuče v dobre, sposobne proizvajalce. V tem smislu so bili posebni sestanki z vajenci. Izkazalo se je, da so učni uspehi v šoli zadovoljivi, prav tako tudi odnosi mojster — pomočnik — vajenec. Tu se sicer pojavljajo včasih neustrezni »prijemci« pomočnikov in mojstrov, ki pa jih delno lahko opravičimo, če upoštevamo, da ti ljudje niso za tako delo dovolj usposobljeni, pač pa ravnaajo tako, kot se jim zdi v danem primeru najbolje. Ne morem pa mimo dejstva, da je bil interes razgovorov premalo usmerjen na skrb za širšo in popolnejšo izobrazbo. V

tej zvezi mislim zlasti na pripombo vajenca iz elektro delavnice. V pogodbi s tovarno mu namreč piše, da se bo izučil za elektromehnika transformatorjev, motorjev in generatorjev, v delavnici pa dela le na transformatorjih, zelo malo na motorjih, ker jih pač ni, generatorja pa sploh ne vidi. Res je, da so si stroji v svoji električni teoriji močno podobni, toda na zunaj so popolnoma drugačni (transformator miruje, motor in generator se vrtita). Toda »a vajenca je važno predvsem drugo dejstvo, kajti neke globlje teorije si na tej stopnji ne bo mogel pridobiti in je zanj stroj takšen, kot ga vidi. (Rešitev tega problema je vsekakor težavna, ker smo v tovarni opustili uslužnostno popraviljanje strojev. Pri tem se lahko samo vprašamo, če je ukinitve te dejavnosti bila umestna, zlasti zato ker ima ta obrat na razpolago kvalificirano delovno silo. Ti ljudje pa sedaj često opravljajo polkvalificirano delo pri montaži transformatorjev). Zaključek bi iz vsega bil, da vajence vzgajamo preozko (tudi v orodjarni) in hočemo napraviti iz njih specialiste, ki o čim manj stvareh čim več vedo.

Na področju družbenega in političnega izobraževanja je bilo predvideno več predavanj. Žal zaradi nezainteresiranosti mladih niso uspela. Izven podjetja sta bila dva seminarja za mlade samoupravljalce, katerih so se udeležili štirje člani. To je vsekakor skromen izkupiček, če se zavedamo, da čakajo mlade ljudi že v bližnji bodočnosti pomembne naloge pri samoupravljanju ter pri vodenju družbeno-politične in gospodarske politike.

KOMUNISTI SO SE SESTALI

Člani osnovne organizacije ZK našega podjetja smo se dne 21. decembra 1967 sestali, da se pogovorimo o proizvodni problematiki in odnosih v podjetju.

Povod, da smo se sestali, so bile govorice, ki so se širile v kolektivu. Zato sta za razlago in razjasnitev bila na sestanku podana: poročilo o problematiki — odnos med gospodarsko pripravo proizvodnje in prodajnim oddelkom ter poročilo o problematiki prodajno projektivne službe in tehnološke priprave proizvodnje.

V prvem poročilu je bilo govora o zalogah gotovih izdelkov, ki so od meseca julija v upadanju. Ugotovljeno je bilo, da bi morale obstajati optimalne zaloge artiklov, da bi lahko pravočasno ugodili zahtevam trga. To upadanje zalog pa ne velja za vse izdelke, saj imamo na zalogi prevelike količine izolacijskega materiala. Vse to kaže, da nam je zelo potrebna raziskava tržišča. Ugotovljeno je bilo, da tudi sodelovanje med oddelki ali sektorji ni na potrebi stopnji.

V drugem poročilu, ki se nanaša na perspektive tehnološke priprave proizvodnje, pa je bilo go-

vora o delu tega oddelka, ki je povezano z delom prodajno projektivne službe. V poročilu je bil podan okvirni plan projektivnega oddelka za leto 1968. Plan tega oddelka je dokaj obsežen, vendar bo potrebno za njegovo realizacijo oddelek kadrovsko okrepiti. Posledice premajhnega angažiranja v novi proizvodnji se kažejo predvsem v orodjarni, kjer se pojavljajo zadnje čase proste kapacitete.

Na sestanku smo se dogovorili, da morajo člani ZK, ki delujejo v samoupravnih organih in na vodstvenih delovnih mestih zastaviti ves svoj vpliv in znanje, da bi se stanje v omenjenih oddelkih popravilo. Iz razprave je bilo razvidno, da je »analiza trga« ključni problem pri vseh obravnavanih vprašanjih; le z dobrim poznavanjem tržišča bomo vedeli kaj, koliko in kdaj proizvajati.

V zvezi s prostimi kapacitetami orodjarne pa bi bilo zaželeno uvesti službo, ki bi imela nalogo vsklajevati plan s proizvodnimi napravami (remont orodij, dvojčki, rezervni deli, itd.).

Jernejčič Tone

Glušič Boris

Ritonja Stane

Neresnost, nezainteresiranost...

Kot je razvidno iz navedenega, je bil program dokaj široko postavljen, toda ne docela uspešno izveden. Seveda pri vsem tem ne gre vpiti: »Mladina je neresna, nezainteresirana, skratka, njen odnos do družbe je negativen!« Verjetno je pametneje iskati vzroke za takšno stanje, kajti le če najdemo te ter jih uspenšo rešimo, lahko pričakujemo novo plodno delo.

Večina mladih v našem kolektivu je doma v bližnjih in daljnjih krajih in vaseh od Dolskega do Kamnika. Po večini morajo le-ti v popoldanskem času pomagati doma pri delu. In če še upoštevamo, da so avtobusne zveze do teh krajev dokaj slabe, je kaj težko pričakovati, da se bodo udeleževali akcij v prostem času. Postanejo pač le pasivni opazovalci našega dela.

Interes mladega človeka je vedno bil, da se izkaže, da se dvigne nad povprečje. Izredno hiter razvoj teh-

nike ter organizacije proizvodnje zahteva od vsakogar velike sposobnosti in znanje. Za dosego uspeha pa je pogoj trdo delo. Rezultat tega je, da se često mladi sicer odločijo, da se izkažejo, toda žal, negativno. Mnogo lažje je imeti dolge lase ali pa odrezati krilo nad kolenom ter se pri tem poživžgati na vse, kar je bilo in kar še bo, kot pa trdo delati. Cilj »izkazati se« pa je dosežen.

Vsako družbeno delo bazira v glavnem na delu v skupini — eno bolj, drugo manj. A za skupinsko delo je potrebna določena disciplina, ker sicer ne gre. Toda discipline imajo mladi dovolj že na delovnem mestu, pa naj bodo pod »komando« še v prostem času?

Podobnih vzrokov je še več. Rešitve ne more najti posameznik ali skupina ljudi, kot je naš aktiv, temveč le celotna družba, v kateri živimo.

Nadaljevanje

V smislu zbliževanja mladine in strokovnega izpopolnjevanja je bila organizirana strokovna ekskurzija v Svit — Kamnik, združena z izletom v Kamniško Bistrico. Udeležilo se je 28 mladincev. Z ozirom na ugodnost izleta bi bilo pričakovati večje število udeležencev.

Dokajšnjo širino pa je zavzela športno rekreacijska dejavnost. Tako je bil turnir v namiznem tenisu, prvomajsko tekmovanje v streljanju z zračno puško in namiznem tenisu z ekipo Energoinvesta. Ekipa v malem nogometu se je udeležila občinskega sindikalnega prvenstva. Zelo številna je bila tudi udeležba mladih na četverboju Elma, Kon-

takt, Elip, Sevojno. Uspehi na teh tekmovanjih niso bili najbolj zavirljivi.

V urejanje klubskih prostorov je bilo vloženo dosti truda. Pričakovali smo tudi večjo moralno in materialno pomoč od družbeno političnih organizacij. Klub je bil sicer odprt, vendar je bila udeležba slaba, kar pa je razumljivo spričo slabe opremljenosti. Vanj so prihajali le posamezniki igrati namizni tenis in še ti večinoma niso bili člani našega kolektiva. Vsekakor bi klub z organiziranim kulturnim življenjem na tem področju lahko obstojal, toda k sodelovanju bi v bodoče morali pritegniti še ostale politične organizacije na terenu.

Poslovno-tehnično sodelovanje s to varno KONTAKT

V septembru leta 1967 je bila podpisana pogodba o poslovno-tehničnem sodelovanju med našo tovarno in tovarno Kontakt. Pogodba vsebuje seznam izdelkov, ki jih bosta po delitvi izdelovali tovarni, podpisnici pogodbe. V pogodbi so tudi razčlenjeni načini sodelovanja na razvojnem, komercialnem in proizvodnem področju.

Delitev izdelkov je bila izvedena tako, da se izdelki, ki služijo enake-mu namenu, izdelujejo le v eni tovarni. S tem bomo dosegli povečanje serij, obenem pa delitev dela daje obema večje možnosti uvedbe male avtomatizacije in zmanjšanja potrebnih obratnih sredstev. Nazadnje bo delitev imela za posledico tudi večje doseganje standardnih časov. Končni cilj, ki ga želimo doseči, je zmanjšanje lastne cene izdelkov, ali z drugimi besedami: več denarja za sklade in obesne dohodke.

Po delitvi bosta tovarni iz področja instalacijskega materiala proizvajali naslednje glavne skupine izdelkov, ki so bili do sedaj v proizvodnem programu obeh tovarn:

Elma: Stikala, tipkala, natičnice, okove, vodotesni material, vrstne sponke in pribor za vometne instalacije.

Kontakt: Vtičnice, priključne doze, vtiče, varovalke, wecco sponke in pribor za podometne instalacije.

Za vsklajevanje dela in reševanje problemov, ki bodo nastopili, je bil imenovan koordinacijski odbor, katerega člani so predstavniki obeh podjetij. Imenovane so bile tudi komisije, ki so zadolžene za usklajevanje dela na komercialnem, razvojnem in proizvodnem področju. Vse komisije so že začele z delom. Na podlagi zaključkov komisij je bilo v

obeh tovarnah storjenih že precej ukrepov.

Zamenjava vseh prej imenovanih izdelkov je predvidena do konca prvega tromesečja leta 1968.

V januarju bomo pričeli v Elmi s proizvodnjo vseh bakelitnih okovov, Kontakt pa s proizvodnjo vtičev in wecco sponk. Vsako izmed podjetij lahko v letu 1968 izdeluje in izvažata tiste izdelke, ki po delitvi pripadajo drugi strani, na domačem trgu pa jih ne sme prodajati. Tudi izvažati lahko le v primeru, če je bil sklenjen dogovor do konca leta 1967. Če tega ni bilo, mora dobiti odobritev drugega podjetja.

Zelo malo je izlekov, pri katerih bomo morali prevzeti obliko Kontakta, ker nam zmogljivosti obstoječih orodij dopuščajo podvojitev količin. Za izdelke, ki po delitvi pripadajo nam, pa zanje nimamo orodij, bomo ordja odkupili. Isto bo napravil Kontakt.

Vsa instalacijska stikala (karo) bomo po 1. aprilu 1968 izdelovali pri nas, zato se bodo količine podvojile. Odločili smo se, da bomo izdelovali dve zunanji obliki teh stikal. Izvedba mehanizma in gumba ostane naša. S tem bomo ustvarili pogoje za uvedbo racionalnejše proizvodnje sestavnih delov in dosti manjšo potrebno vezavo obratnih sredstev.

Napačno bi bilo pričakovati, da se bodo dobre strani, ki jih ima sodelovanje s tovarno Kontakt, pokazale takoj. Na začetku bo potrebno dosti več truda, kot bi ga bilo potrebno sicer za iste rezultate. Pri vsem tem je tudi važno, da si ustvarimo zaupanje z obeh strani, kar smo v preteklosti pogrešali.

Cveto Bogataj

Za blagor »MALEGA ČLOVEKA«

Reforma, čudežno zdravilo za vse napake, ki smo jih storili v preteklosti, reforma, sladko breme »malega človeka«, reforma, najučinkovitejše orožje za primere, ko nas dokazi pustijo na cedilu ali kadar odpojevo obrabljene puhlice.

In ta reforma, ki je pričela delovati in še vedno deluje v samem temelju naše družbe — pri »malem človeku«, se nam je v teh predprazničnih dneh ponovno predstavila kot njegova dobrotnica in zaščitnica. Na samega Janeza evangelista dan, ob koncu mednarodnega turističnega leta je namreč najvišji predstavniški organ oznanil, da naš »mali človek« zaradi štednje z devizami do nadaljnjega ne bo več hodil čez mejo. In prav je tako! Kajti denar, ki je doslej odtekal v Trst, Gorico, Trbiž, Celovec in drugam, bo odslej ostal doma. Z njim si bo raje večala svoje zaslužke naša trgovina, obenem pa se bo naša industrija znebila milijardnih nekurantnih zalog, katere že nekaj časa grenijo življenje našim gospodarstvenikom.

Kaj pa potovanja v inozemstvo?

»Mali človek« bo v prihodnje hodil v inozemstvo posredno, to je preko svojih izvoljenih in imenovanih predstavnikov. Ti bodo tudi v prihodnje prebredli svet po dolgem in počez, obiskali bodo vse celine, morja in zračne prostore.

Kaj pa devize in štednja v tem primeru?

Tu zaenkrat ne bi bila štednja na mestu. Počakati moramo namreč, da bo reforma opravila svojo nalogo v takojimenovani družbeni bazi. Nato šele pride na vrsto njena nadgradnja, toda še to le tedaj, če bo odsev iz njene baze dovolj močan in vztrajen.

»Mali človek« bo torej v prihodnje ostajal doma. Zato mu bo preostalo več časa za globlje spoznavanje kraja, kjer prebiva. In tako bo kmalu spoznal, da mu domovina postaja vse dražja, Cankarjeve besede »O domovina, ti si kakor zdravje!« pa vse bolj potrebne.

Franc Križaj

ZAHVALA

Uredništvu »STIK-a« in kolektivu ELME so ob novem letu zaželeli še več uspeha pri delu in osebne sreče:

Mestni komite ZKS, Ljubljana
vojak Matija Psener
upokojenka Minka Pirnat
upokojenec Franc Dolar
upokojenka Pavla Blas
Hvala za čestitke.

Uredništvo

Plan za l. 1968

Delovni in gospodarski načrt za leto 1968 je bil obravnavan na delov-svetu pa ga je sprejel koncem meseca njih sestankih v kolektivu, delavski novembra 1967. Postopek pri sprejemanju letnega gospodarskega načrta zagotavlja, da so vsi člani kolektiva seznanjeni z nalogami, ki jih čakajo v naslednjem obdobju. Seveda pa za uresničenje teh nalog ni dovolj, da smo o njih razpravljali na sestankih in jih sprejeli na organih samoupravljanja. Letni načrt moramo sprejeti ne samo s samoupravnimi akti, ampak v vsakdanjem delu na vseh delovnih mestih tako, da bomo vsa prizadevanja v proizvodnji usmerjali v njegovo uresničenje. Zaradi tega bo treba tudi v našem listu posvečati več prostora ne samo člankom, ki bodo poročali o doseženih rezultatih, ampak tudi takim, ki bodo pomagali k izboljšanju organizacije dela in slovanja sploh.

Da bi obnovili obsežnost zahtev, ki jih postavlja pred nas gospodarski načrt za leto 1968, naj na kratko navedem nekaj glavnih postavk. Proizvodnjo bi naj povečali za 20 %, to je od 33 milijonov v letošnjem letu na 39 milijonov v prihodnjem letu. V tem načrtu je najvažnejše povečanje termičnih aparatov, kjer naj bi se proizvodnja povečala za 35 %. Za 20 % naj bi se povečala tudi proizvodnja instalacijskega in izolacijskega materiala.

Iz tega vidimo, da je težina naloge na termičnih aparatih ter instalacijskem in izolacijskem materialu. Glede na naše kapacitete in proizvodno sposobnost bodo zahtevali le termični aparati posebno prizadevanje in izboljšave v organizaciji in mehanizaciji dela, medtem ko se pri instalacijskem materialu postavljajo predvsem višje zahteve po kvaliteti. V sami proizvodnji torej ni pričakovati ovir, ki bi mogle resneje ogroziti izpolnitev proizvodnega načrta.

Drugačen pa je položaj glede možnosti za realizacijo. Kot vemo, je naše gospodarstvo še vedno v delnem zastoju, predvsem pa to velja za gradbeno dejavnost. Tudi potrošnja drugih izdelkov ne kaže bistvenih premikov k povečanju. To pomeni, da bo izpolnitev letnega načrta predvsem odvisna od tega, kako bomo uspeli razširiti možnosti prodaje. Po sedanji situaciji sklepamo, da bo še največ možnosti v povečanem izvozu. To velja tako za termične aparate kot za instalacijski material. V izvozu so že doseženi določeni uspehi pri sodelovanju z Rowento, prav tako tudi pri izvozu večjih količin instalacijskega materiala na Poljsko.

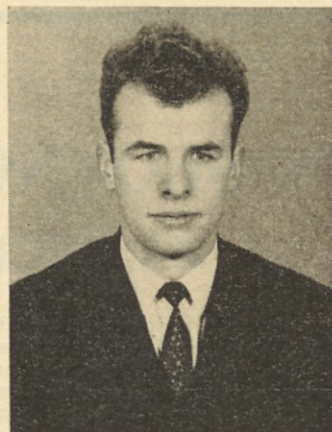
Za izpolnitev tako obsežnega programa je potrebno tudi večje število delavcev; tako smo še v zadnjem tromesečju povečali število zaposlenih za 50 %. V prihodnjem letu bo tako zaposlenih povprečno 700 delavcev.

Seveda pa s tem opisom še nismo nakazali vse problematike. Najtežja in najbolj pereča je še vedno problematika dohodka in rast produktivnosti dela.

Tudi v letu 1968 se zaradi obremenitev, ki izhajajo iz investicij, postavlja zahteva po ustvarjanju zadostnih sredstev, kar bo vsekakor vplivalo na to, da bomo morali kar najbolj skrbno gospodariti s poslovnimi sredstvi kakor tudi z osebnimi dohodki. Višina povprečnih mesečnih osebnih dohodkov naj bi bila 800 N dinarjev na zaposlenega pod pogojem, da bo plan realizacije izpolnjen. Ta porast osebnih dohodkov je v skladu s predvidenim porastom produktivnosti dela.

Nadaljevanje na 3. strani

Razgovor s tovarišem JOŽETOM ŽUŽKOM

»Čudim se, da ste se spomnili na nas brusarje, saj nas po navadi v tovarni obravnavajo le kot problematične, nemogoče ljudi. Nič ne ugovarjajte, saj so celo dekleta pod vplivom tega mnenja, zato sem si moral poiskati deklo drugod, ker me v tovarni nobena ni marala. Le katera bi hotela fanta, ki je umazan od nog do glave!« — Takole pravi, malo za šalo, malo za res, naš sodelavec iz brusilnice, 23-letni Jože Žužek.

Njegova trditev verjetno ne drži povsem in prizadetost ni čisto upravičena, kanček resnice pa je gotovo v njej. Vsak obrat, vsak odelek ima svoje, prav posebne probleme, kako bi jih torej ne imel oddelek, kjer so delovni pogoji najtežji: tesen prostor, ropot, umazano, nevarno in fizično težko delo — to je naša brusilnica.

Naj govori tov. Žužek:

»Ne rečem, da delavci v brusilnici nimamo napak. Prav gotovo drži, da nismo najbolj enotna delovna skupina. Starejši (tisti, ki smo že dlje časa v brusilnici) smo v dobrih odnosih, novinci pa so po navadi bolj ob strani. Povedati pa moram, da pri tem narodnost ne igra nobene vloge. Delavca cenimo po njegovem delu. Vzroke za prenekatere neuspehe pa je treba v glavnem iskati drugje.

Menim, da delo brusarja ni dovolj cenjeno, saj za svoje delo prejema sorazmerno nizek osebni dohodek; s tem pa ne mislim podcenjevati dela n. pr. v montaži, ki se mi zdi prav tako težko — predvsem zaradi enoličnosti, ki človeka ubija. Prav nizki osebni dohodki in težko delo je vzrok, da toliko delavcev — brusarjev — že po par mesecih zapusti tovarno. Mislim tudi, da bi morali novim delavcem posvečati večjo pozornost, za kar bi bil v brusilnici vsekakor potreben predelavec (ta naj bi bil iz naših vrst), ki ga sedaj nimamo. To bi bilo potrebno tudi zaradi boljšega razdeljevanja dela oziroma nameščanja delavcev, kar bi vplivalo na zmanjšanje nesreč pri delu, ki so v našem oddelku zelo pogoste. Nekajkrat sem že slišal, da se nekateri brusarji nalašč poškodujejo in na ta način koristijo bolniški dopust ali pa, da se večina nesreč zgodi v vinjenosti. Ne le zase, tudi za ostale sodelavce si upam trditi, da temu ni tako. Res pa je, da je pri delu v brusilnici potrebna zbranstvo in pazljivost. Delavca, ki se pogosto poškoduje, bi pač morali premestiti na drugo delovno mesto.

Pa še tole: Ni res, da se delavci zanimamo le za svoje plače. Spremljamo gospodarjenje v tovarni in prav radi sodelujemo pri reševanju skupnih nalog. Nerodno je le to, ker večina med nami ne zna preveč spretno postavljati besed oziroma zagovarjati svojih stališč in predlogov.

Glasilo STIK izdaja delovna skupnost
Elma — tovarna elektromateriala
Ljubljana-Crnuče. Ureja ga uredniški
odbor, izhaja enkrat mesečno.
Odgovorni urednik: Peter Arko
telefon 341-005, int. 14
Tisk: Tiskarna PTT, Ljubljana

Obračun osebnih dohodkov

PLAN ZA LETO 1968

Mnogokrat pa delavec v skrbi, da se zaradi slabega izražanja ne bi osmešil, raje molči.

Tov. Žužek je v tovarni od 1962. leta, če ga še ne poznate vsi, boste njegovo sliko lahko izpopolnili danes.

Bolj kot v širši, je naš sodelavec poznan in cenjen v svoji ožji sredini. V brusilnici se odlikuje s svojo spretnostjo in zavzetostjo pri delu. Najznačilnejša njegova vrлина je lep, tovariški odnos do sodelavcev.

Zdi pa se, da delo pri brušenju plošč za Rowenta likalnik še zdaleč ne zadovoljuje njegove želje po ustvarjanju — to pa je tudi eden od glavnih vzrokov, da se je vpisal v kovinarsko šolo. Njegov najljubši predmet je elektrotehnika, največ preglašiv pa ima s strojnimi elementi. Kdo ve, morda pa mu je kdo od sodelavcev pripravljen pomagati?

Ko je bil Jože majhen deček, je želel postati avtomehanik. Če bi se izpolnila želja staršev, bi danes kmetoval na lepi kmetiji v bližini Mokronoga, kjer je doma. Toda kmalu je svet med Mirno in Krko postal zanj pretesen, želel si je v mesto, med ljudi. Njive, travnike, gozdove je zamenjal za stroje in tovarno, — svobodno delo kmetovalca za delo industrijskega delavca. Lepo je bilo doma, toda tudi njega, kot mnoge druge, je mesto potegnilo vase, nazaj se ne bi vrnil nikoli več. Rad živi v Ljubljani in tudi v Elmi je zadovoljen.

V pogovoru z našim mladim sodelavcem sem imela vtis, da se pogovarjam s človekom, ki je za življenje dobro pripravljen, ki ve, kaj hoče, ve pa tudi: če hoče sprejemati, moraš dajati — to pa je vsekakor zrelo življenjsko spoznanje.

Zdelo se mi je, da sva s tov. Žužkom v pogovoru bolj in bolj odsotna; bil je zadnji delovni dan v letu in od vseh strani se je čulo, da je tovarno prevzelo praznično vzdušje. Tov. Jože pa je bil morda v mislih že na silvestrovanju z dekletom.

Verjetno se boste strinjali z menoj, če mu v imenu nas vseh želim, da bi se mu v novem letu poleg ostalih želja, ki jih je zamolčal, uresničila njegova največja — uspešno končati šolo.

Marta Klemenc

Dogodki meseca

V času od 1. do 30. decembra 1967 so se na novo zaposlili naslednji sodelavci in sodelavke:

Strmečki Stanislava in Jelušič Ana — delavki v oddelku nekovin, Djumič Ana — delavka na stiskalnicah, Dornik Ljubica in Furman Marinka — delavki v montaži, Vider Jernej in Cvetežar Edvard — delavca v brusilnici, Malin Anton — delavec v elektrooddelku, Kunst Anton — orodjar in Logar Franc — strojni ključavničar v orodjarni ter Gortan Božidar — transportni delavec v montaži.

Iz delovne organizacije pa so odšli v tem času:

Na lastno željo:

Željan Marija in Vučkovič Slavka — delavki iz nekovin, Majdič Marjan in Arh Janez — orodjarja iz orodjarne, Tomše Karolina — uslužbenka v materialnem knjigovodstvu ter Malin Anton — brusač iz brusilnice.

Odšli na odsluženje kadrovskega roka:

Iz orodjarne Grad Miro in Koroščin Rajko, oba orodjarja, iz brusilnice pa brusač Pestotnik Janez.

Marta Kosec

Vsaakega zaposlenega vsekakor zanimala, kakšen bo njegov zaslužek ob koncu meseca, če je pravilno obračunan in kako ga sploh obračunamo. Da bi bilo to jasno vsem prizadetim, bom skušala na kratko opisati celotni potek obračuna osebnih dohodkov.

Za vsakega delavca imamo v knjigovodstvu tako imenovani »obračunski list«, ki sestoji iz dveh delov. Prvi, nekoliko večji ostane knjigovodstvu, drugega pa dobite 16. v mesecu skupaj z denarjem v kuverti. Sam obračun osebnih dohodkov za proizvodne delavce prične že v obratu. Poenter namreč zapisuje za vsakega delavca vsak dan opravljene ure v »evidenco opravljenih ur« in na delovne naloge. Na naloge vpiše poenter tudi število oddanih kosov. Ko je nalog zaključen oziroma serija končana, ga odda v knjigovodstvo osebnih dohodkov. Tu izračunamo dosežene norma ure in pripadajoči zaslužek. Norma ure dobimo, če med seboj pomnožimo oddane kose z normo, ki je na delovnem nalogu, zaslužek pa, če te norma ure pomnožimo z vrednostjo (ceno grupe dela), ki je tudi na delovnem nalogu.

Za delavce, ki delajo v ostalih službah (izven proizvodnje) obračunamo zaslužek na podlagi seznama izostankov, ki ga sestavi kadrovsko-organizacijska služba in odloči, s katerimi so določene za te delavce urne tarife. Če pomnožimo urne tarife z opravljenimi urami, dobimo njihov osebni dohodek.

Poleg obračuna osebnega dohodka za delo, moramo obračunati tudi nadomestila, to je plačila za letni dopust, izredni plačan dopust, bolezenske izostanke ter dodatek na leta službe v Elmi, dežurstvo, itd.

Podatke iz obračunanih nalogov in »evidence porabljenih ur« sproti knjižimo na posebni »obračunski list« po delavcih. Ob koncu meseca podatke seštejemo in tedaj se nam morajo ure ujemanj z urami po delovnem koledarju podjetja. Če se ne ujemajo, mora poenterka nastalo napako odpraviti. Ko so vsi podatki v obračunskem listu kontrolirani, jih prenesemo v »plačilni seznam«, kjer vse vrste zaslužkov seštejemo in tako dobimo podlago za izračun kolektivne premije in NEP-a.

Kolektivno premijo obračunamo za vse delavce, ki ne delajo po učinku in ki niso nagrajevani po skupinski premiji. Višina njihove premije zavisí od dosežene produktivnosti celotne tovarne. Skupinske premije obračunamo za delovna mesta v prodaji, gospodarski pripravi proizvodnje in za vsa vodstvena mesta v proizvodnji. Ko smo tako obračunali vse vrste zaslužkov, moramo ugotoviti, če je njihova vsota usklajena z razpoložljivimi osebnimi dohodki, ki so vsebovani (vračunani) v prodanih izdelkih. Temu pravimo na kratko obračun proizvodnje po enoti proizvoda ali NEP. Za izračun NEP-a dobimo iz knjigovodstva izdelkov podatke, kakšno število točk je bilo vsebovanih v prodanih izdelkih, nato točke pomnožimo z vrednostjo točke, ki jo je sprejel delavski svet. To vrsto nato primerjamo z obračunanimi plačili za delo po času, učinku in premiji (brez nadur) in jo izrazimo z odstotkom. Za ta odstotek se vsem delavcem zviša (lahko pa tudi zniža) njihov osebni dohodek. To torej pomeni, da naši mesečni prejemki niso odvisni samo od prizadevanja posameznika, temveč tudi od skupnega uspeha tovarne. Čim več izdelkov smo prodali in za čim manjše število delavcev moramo obračunati zaslužek, tem večji je odstotek NEP-a in torej tudi naša plača.

Na ta način smo prišli do bruto osebnega dohodka. Od tega zneska mora vsakdo plačati 19 % prispevek za socialno zavarovanje, 12,9 % pri-

spevek za proračune in 0,2 % prispevek za vzdrževanje zavodov za zaposlovanje delavcev. Ko te prispevke odštejemo od bruto zaslužka, dobimo neto osebni dohodek. K temu prištejemo nato še otroški dodatek (tistim, ki so do njega upravičeni), nadomestila za čas bolezni za tiste, ki so na bolniški.

Sedaj so na vrsti odbitki. Zanje imamo pripravljene posebne sezname, ker le tako imamo zagotovljeno kontrolo, da bomo vsem delavcem odtegnili prave zneske. Ko te odtegljaje odštejemo od neto zaslužka, dobimo vsoto, ki jo prejmete v kuverti skupaj z obračunskim listom. Obračunski list je že nekoliko zastarel, zato nekatere rubrike ne uporabljamo za prvotne namene. Tako n. pr. vpisujemo premije v rubriko »dnevnice«, prispevek za kmetijske zaveze v rubriko »akontacija«, odtegljaje za stanovanjske kredite v rubriko »hrana« in druge odtegljaje v rubriko »ostali odbitki«. Za vsak obrat setavimo nato posebni plačilni seznam, kamor se tudi podpišete ob prejemu mesečne plače. S tem je obračun osebnih dohodkov končan.

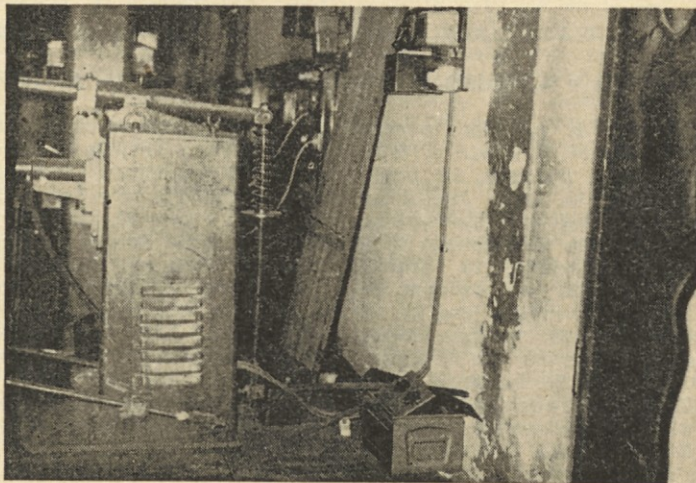
Po obračunu se ne moremo nič kaj dosti oddahnuti, ker si moramo ponovno pripraviti osnove za obračun v naslednjem mesecu. Pripravimo si vse za obračun v naslednjem mesecu, izračunamo povprečne urne plače za obračun dopustov in boleznin, prenesemo vse važnejše podatke iz plačilnega seznama na osebni list delavca, kjer imamo zbrane vse podatke za vsa izplačila po mesecih. Veliko dela imamo tudi z odtegljaji za potrošniška posojila. Še bi lahko naštevala toda to bi presegalo namen in obseg članka. Če sem vam uspela pojasniti tisto, kar vas zanima in kar je hotel izvedeti tudi tov. B. K., prepuščam vaši presoji.

Vidmar Leopoldina

Branko Prhne

Aparat za točkasto varjenje ponosno tam stoji, a že nekaj časa ga tarejo skrbi. Nič čudno! Za njim skritih mnogo je reči, katerih pravo mesto za njegovim hrbtom ni.

Vladimir Mlinar

Reportaža

Dragi poslušalci, oglašam se vam iz Gruče, majhne vasice na Dolenjskem. Kot vam je že znano, pričakujemo skupino naših izseljencev, ki je trenutno na obisku v svoji stari domovini.

Skoraj vsi vaščani so zbrani na glavnem trgu. Nestrpno pričakujejo obisk svojih rojakov. Ker naši gostje potujejo z osebnimi avtomobili, so se razmestili ob glavni cesti. Grudanci so v ta namen organizirali posebno brigado domačinov, ki je imela nalogo, dati Grudi čimbolj svečan videz. Da bi bili trenutki sprejema čim toplejši, so najeli godbo na pihala in nakupili rakete, ki bodo opozorile na prihod izseljencev.

Medtem, ko čakamo na svečane trenutke, naj povem nekaj besed o Grudi. Ta vas je znana po svoji pestri zgodovini. V stari Jugoslaviji so se namreč iz nje izselili v Ameriko skoraj vsi mladi ljudje. To so bili hudi časi. Za pridne roke ni bilo dela in naši rojaki so bili primorani iskati delo v tujini. Ravno danes pričakujemo skupino teh ljudi. Naša dolžnost je, da jim pokažemo, kaj vse se je spremenilo od tistih nesrečnih časov. Danes ni treba več hoditi s trebuhom za kruhom v Ameriko, ampak gredo naši ljudje lahko v Avstrijo, Nemčijo, in na Švedsko. Ali ni to bistvena sprememba? Odpravili smo tudi prevelike premoženjske razlike, tako da danes ni več »gospodov«, ki bi

imeli po 100 ali 1000 krat večje premoženje od povprečnega delovnega človeka. Še bi lahko našteval, kaj vse moremo pokazati našim rojakom, da bodo videli, kakšen socializem smo si zgradili.

Dragi poslušalci, pravkar so nam javili, da se kolona avtomobilov približuje Grudi. Vaščani so vedno bolj nestrpni. Svojcem postaja težko pri srcu. Pripravljajo si robce za brisanje solz. Kapelnik daje znak, da je godba na pihala pripravljena. Tudi pištole za izstrelitev raket so že vperjene proti nebu. Dragi poslušalci, že vidim kolono ladij, oprostite, avtomobilov. To so same krasne limuzine. Lahko smo ponosni, da so se naši rojaki tako dobro znašli v tujini. Danes, ko jih vidimo v teh lepih, raznobarnih in dragih avtomobilih vseh svetovnih firm, jim malo zavidamo, saj pri nas ni tako ogromnih avtomobilov, ker bi bili za našega človeka, žal, predragi. Kolona se že približuje k naši tribuni. Vidim oblake naših rojakov. Radovedno gledajo skozi okna in se začudeno smehljajo. Moram povedati, da jim na obrazih piše, da so Slovenci in da jim preživele mladosti v naših krajih ni mogel zbrisati še tako moden in obnašanju teh ljudi pa lahko takoj sklepamo, da to niso več čisto naši ljudje, ampak da jih je okužila dolarska bolezen. Tega jim ne moremo očitati, ker izhaja iz samega družbeno-političnega sistema teh dežel.

Obroč domačinov okrog kolone se vedno bolj oži. Pravkar se je kolona

Zdravje - naše največje bogastvo

Kako slabo skrbimo za svoje zdravje in kako malo ga cenimo se zavedamo po navadi šele takrat, ko zbolimo. Za večino izmed nas je bolezen resnična nadloga in komaj čakamo, da ozdravimo in se vrnemo nazaj k svojim sodelavcem na delovno mesto. Toda med nami je tudi nekaj takih, ki iščejo v boleznih zatočišče pred življenjskimi tegobami in možnost, da bodo zopet doma v središču pozornosti in nege. Poznano je tudi, da nekateri delavci v naši tovarni kaj radi zbolijo takrat, kadar bi morali menjati delo (prevzeti težje

ali manj zanimivo delo), ko bi morali priti na nočno izmeno in takrat, kadar je čas za nekatera domača opravila (košnja, žetev, itd.). Ti delavci prav gotovo pozabijo, da bodo morali ostali sodelavci opraviti tudi njihovo delo. Ne zanima jih tudi, kako bo tovarna izpolnila svoje obveznosti do kupcev in kaj lahko spregledajo, da bodo njihovi prejemki v prvih 30 dneh bolezni bremenili osebne dohodke tovarne.

Da bi vsi skupaj lažje presodili, kakšno breme so za tovarno bolezenski izostanki, si oglejmo nekaj podatkov. Lani smo izgubili zaradi njih (brez porodniškega dopusta) okoli 10.000 delovnih dni. To je ravno toliko, kot če bi bilo vse leto odsotnih cca 40 delavcev. Najmanj enkrat je zbolelo skoraj 400 delavcev, ki so bili v povprečju odsotni skoraj mesec dni.

Že ti, čeprav skopi podatki, se nam zdijo skoraj neverjetni. Ker bi bila obdelava vseh primerov obolelih preobširna, smo vzeli v poštev le tiste delavce, ki so bili odsotni več kot 16 delovni dni. Dobili smo takole sliko:

Število odsotnih delovnih dni zaradi bolezni	Število obolelih delavcev	Število izgubljenih delovnih dni
od 16—20 dni	23	422
nad 20—30 dni	48	1.122
nad 30—45 dni	37	1.373
nad 45—67 dni	24	1.315
nad 67—100 dni	17	1.414
nad 100 dni	12	1.734
	161	7.380

Iz tabele je razvidno, da je več kot 2 meseca (45 delovnih dni) odsotnih le 53 delavcev, ki so v celoti izostali z dela 4.463 delovnih dni ali skoraj ravno toliko kot vseh preostalih 342 delavcev (upoštevani so tudi tisti pod 16 dni). Skoraj 5 mesecev in več je bilo odsotnih 12 naših sodelavcev. Večina med njimi so težji bolniki, ki bi bili prav gotovo raje med svojimi sodelavci na delovnem mestu, kot na bolezenskem dopustu. Lahko pa domnevamo, da bi se marsikdo med njimi preje vrnil na delovno mesto, če bi bolj skrbel za svoje zdravje in v celoti upošteval zdravnikov napotke.

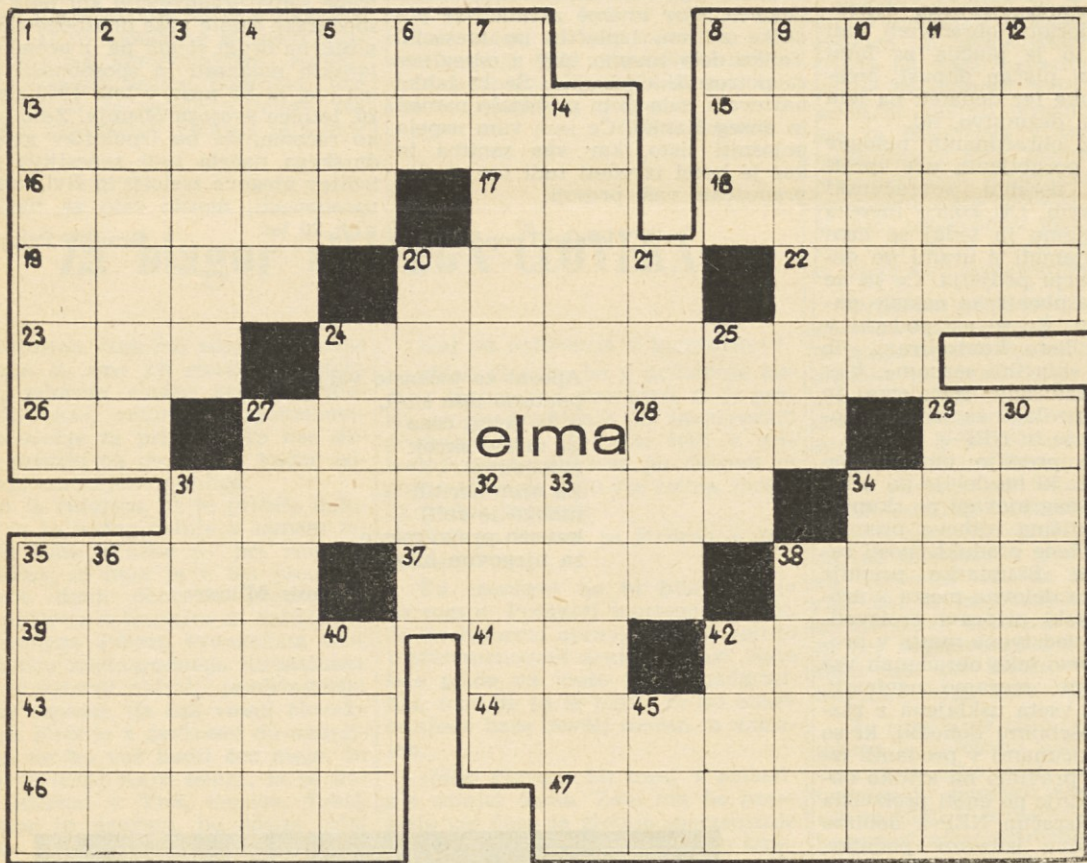
Večje težave zaradi motenj v proizvodnji povzročajo tudi tisti delavci, ki pogosto obolevajo čeprav le za nekaj dni. Več kot osemkrat so v letošnjem letu zboleli:

1. Djurič Dragoslava	12 krat
2. Hasanagič Stanka	9 krat
3. Ričko Nežka	9 krat
4. Blatnik Jože	9 krat
5. Obajdin Anka	8 krat
6. Čurin Jožefa	8 krat
7. Ris Jožefa	8 krat
8. Mavser Marija	8 krat
9. Somi Magdalena	8 krat
10. Loboda Franc	8 krat

Izgube, ki smo jo utrpeli zaradi bolezenskih izostankov, ni mogoče točno izračunati. Samo na bolezninah in plačah za tiste, ki so delali namesto obolelih, smo izgubili lani okrog 75 milijonov din, to pa je toliko, da bi vsak izmed nas lahko prejel še eno mesečno plačo.

Prav gotovo se vsem bolezninskim izostankom ni mogoče izogniti, toda obseg, ki so ga le-ti zavzeli je takšen, da ne moremo biti ob njem ravnodušni. Bolje bo za vse nas, da v prihodnje uporabimo nekaj denarja za preprečevanje bolezni in za sistematično kontrolo tistih delavcev, ki so bolj podvrženi raznim obolenjem, kot pa da vsak mesec izgubljammo na desetine milijonov zaradi bolezenskih izostankov. Skušali se bomo torej ravnati po pravilu: »Bolje preprečiti, kakor zdraviti!«

Franc Križaj

I. Nagradna križanka

Rešitve oddajte v nabiralnik pri vходу v jedilnico do 25. januarja 1968

Vodoravno: 1. nemška tovarna, kooperant »Elme«, 8. mesto v Italiji, jugozahodno od Bologne, 13. pogledovanje nazaj, 15. sadni škodljivec, 16. opeka, 17. začetnici slovenskega prevajalca, 18. ime francoskega filmskega igralca Delona, 19. arabski knez, 20. motor za čoln, izdelek Tomosa, 22. domače moško ime, 23. tuje žensko ime, 24. majhna lesena zgradba, 26. kratica za »Atletski klub«, 27. pleme, 28. kubanski zunanji minister, 29. kratica za Planinsko zvezo, 31. uživalec mamil in narkotikov, 34. zemeljska ožina na jugu Burme, 35. naši tovarni sorodno podjetje, 37. oksid, kiselkasta snov, 38. velik ogenj, 39. reka v vzhodni Srbi-

ji, 41. ameriška kratica za »vse v redu«, 42. vrsta večjega godalnega instrumenta (množina), 43. nemško ime mesta v Belgiji, po njem se imenuje hud bojni strup, 44. stroj za vrtnanje, 46. vase zaprt družbeni razred, 47. obšiv, obrobek (pri ključavnici).

Navpično: 1. okrasek v obliki rože, 2. vrsta žita, ozimna rž, 3. trgovski naziv za karbidno trdino, 4. državna blagajna, 5. nikalni prislov, 6. začetnici priimka in imena našega izumitelja, elektrotehnik, 7. orientalska priloga, sestavljena iz več vrst začimb in zelenjave, 8. letovišče pri Opatiji, 9. najprijetnejši del delavnika, 10. mesto in reka v ČSSR, blizu poljske meje, 11. nestrokovnjak, ne-

vednež, 12. reka, ki teče skozi Firence, 14. znana tovarna elektromateriala, 20. ime basista ljubljanske opere Korošca, 21. ornamentika, okitenje, 24. rudnik bakrene rude v Srbiji, 25. naelektrjen delec snovi, 27. vojaško poročilo, 29. prelite, prehajanje ene barve v drugo, 30. posebna gorenjska zabela in namaz, 31. mesto v južni Franciji, središče departmaja Gard, 32. naš izdelek, 33. naziv stikal, ki jih izdeluje Elma, 34. kraljevsko pokrivalo, 35. učitelj pravoslovja, 36. slovansko drevo, 38. kratko krilo pri Škotih, 40. orientalski prašek za lase, 42. manjše naselje, 45. začetnici slovenskega politika (Tone Bole).